

De què parlem en dir 'innovació'?

Jaume Martínez Bonafé Universitat de València

Vostés em diran que sóc un exagerat, però començaré afirmant que mantenim una escola caduca i quasi medieval, que suporta en el llibre de text i en la fragmentació disciplinària del coneixement gran part de la quotidiana pràctica educativa. No, no exagere. Visiten a la Universitat de Salamanca l'aula de Fray Luis de León i veuran que la relació educativa és la mateixa: una trona o tarima des d'on el qui tot ho sap parla per als qui no saben que i, en silenci, escolten i copien. Aquella pedagogia catequística nascuda a les catedrals i els monestirs del segle XIII té encara avui una presència ferma a les aules del segle XXI. Unes aules que tanquen les portes a la vida i desconnecten els mòbils, els MP3, la missatgeria, les xarxes telemàtiques i els multimèdia, i acudeixen a la memorització i a l'examen del temari d'assignatures inconnexes.

Per això, parlar ara mateix d'innovació educativa és parlar d'una finestra oberta a l'oxigen de la creació i la imaginació de noves possibilitats docents, de noves i revitalitzadores pràctiques educatives. I són tan importants aquestes dues paraules, tan necessàries, tan vitals, que les hem de cuidar molt, les hem d'acaronar, i hem d'estar alerta per a mantenir-ne el sentit més original i radical, la força més real. No és una tasca fàcil. Vivim una època de debilitament de les grans narratives, dels grans principis orientadors; tot sembla efímer i passatger. Jo anomeno aquesta situació cultural el paradigma moda ZARA: teixits de baixa qualitat, preus barats i disseny a gust de la demanda del mercat. En una època així, la innovació educativa corre el perill de patir una perillosa polisèmia: pot servir tant per a justificar un programa de canvi dissenyat des de dalt sense comptar amb els de baix com també per a identificar un projecte i un procés de millora pensat, desitjat i protagonitzat per un conjunt de mestres amb voluntat de sentir-se'n autors i responsables. A la universitat on treballo, anomenen innovació els programes d'adaptació per a la convergència europea dels títols universitaris, i els estudiants més inquiets protesten per una innovació que burocratitza i incrementa les demandes sense que aporte canvis significatius en els professors de sempre.

En la història de la innovació i el canvi a l'escola hi ha de tot en relació amb el professorat que, d'una manera o d'una altra, en serà el principal protagonista. Hi ha innovacions amb el professorat, però també les he conegudes contra el professorat. N'hi ha per als professors, però també des dels mateixos professors i professores. De què parlem, llavors, en dir *innovació*?

Deixeu-me, doncs, que acabe el text arriscant-me a fer una definició personal: jo vull entendre la innovació com el desig i l'acció que mou un professor, una professora o un col·lectiu de professors i professores a intentar realitzar millores en la seua pràctica professional, amb la finalitat d'aconseguir la millor i més àmplia educació per als seus alumnes. D'aquesta definició destacaré encara una primera característica fonamental: la idea del desig, de la seducció pel canvi. La innovació, més que una tècnica o una teoria, és un espai per a la seducció, per a la construcció de noves relacions i per a la descoberta d'unes altres paraules, d'unes altres experiències i de noves possibilitats que ens enamoren.

(publicat a TXT, suplement de la revista l'Il·la, hivern 2007, Edicions Bromera)

1a) Comenta el text anterior (7 punts)

QÜESTIONS

2a) Has de triar dues qüestions. Cadascuna val 1'5 punts.

- Identifica tres perífrasis d'obligació i escriu-ne una d'equivalent per cadascuna sense canviar el seu significat.
- Digues a quina categoria gramatical pertanyen, a quin element fan referència i quina funció sintàctica realitzen els mots marcats en cursiva que et presentem a continuació:
 - "[...]és la mateixa: una trona o tarima des d'on el qui tot *ho* sap parla per als qui no saben que *i*, en silenci, escolten i copien." (línies 4-6)
 - "I són tan importants aquestes dues paraules, tan necessàries, tan vitals, que *les* hem de cuidar molt [...]" (línies 10-11)
 - "En la història de la innovació i el canvi a l'escola hi ha de tot en relació amb el professorat que, d'una manera o d'una altra, *en* serà el principal protagonista." (línies 22-23)
- Escriu un sinònim o explica el significat que tenen en el text els mots següents:
 - quasi* (línia 1); b. *acaronar* (línia 12); c. *efímer* (línia 15)
- Explica quin procés de formació de mots ha originat els mots següents i per a cada mot escriu-ne un altre format mitjançant el mateix procés que continga un dels morfemes constitutius (afix, arrel o base) del mot de partida:
 - missatgeria* (línia 8); b. *multimèdia* (línia 9); c. *fonamental* (línia 29)